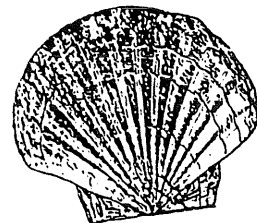
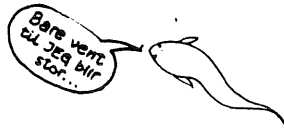
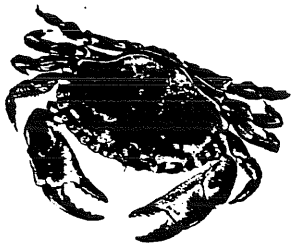
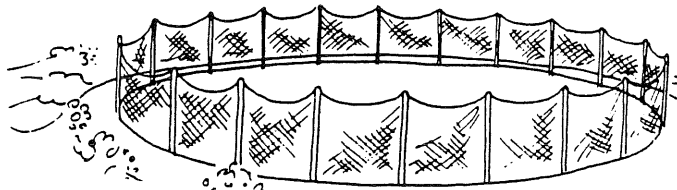
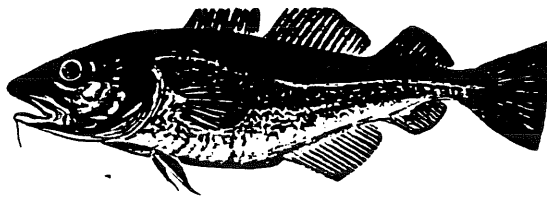

20 JULI 1995

ÅRSMELDING 1994

for
rettledningstjenesten i fiskerinæringen
i
Åfjord, Osen, Roan, Bjugn, Ørland og Rissa

FISKERI - HAVBRUK

FISKERIRETTLEDEREN
7170 ÅFJORD

FORORD

Årsmeldingen for 1994 beskriver status, aktivitet og utviklingstrekk innen fiskeri- og havbruksnæringen i Fosen-kommunene Åfjord, Osen, Roan, Bjugn, Ørland og Rissa. Meldingen er basert på etatens egne data, samt innhentede opplysninger fra den enkelte bedrift/anlegg.

En benytter anledningen til å takke næringens utøvere, kommuner og andre forbindelser for samarbeidet i meldingsåret.

7170 Åfjord, 28.06.95

Oddveig Måøy
fiskerirettleder

3545 / 61848

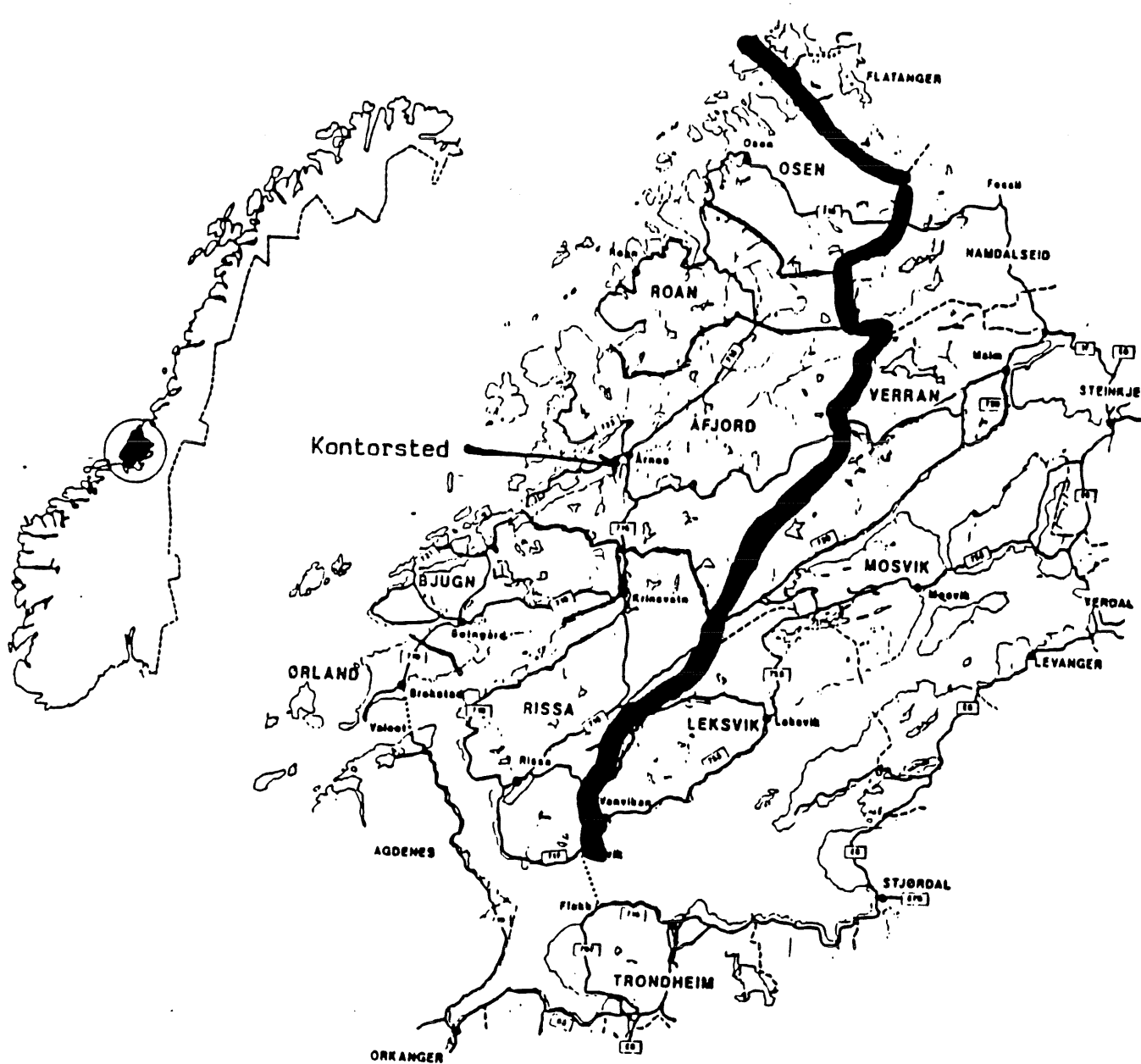
INNHOLD

	side
1. RETTLEDERDISTRIKTET.	1
1.1 Geografisk plassering. Kort presentasjon av kommunene.	1
1.2 Fiskerikontoret.	4
1.3 Fiskerinemndene.	5
1.4 Takstnemnd for Statens Fiskarbank.	5
2. SAMMENDRAG.	6
3. SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGA.	8
3.1 Fiskermannntallet.	8
- Registrerte fiskere og utviklingstrekk.	
3.2 Sysselsettingen i mottak/foredl. trad. fisk	11
3.3 Sysselsettingen i havbruksnæringa.	12
3.4 Utviklingstrekk 1984 - 1994, mottak/oppdrett/foredling.	13
3.5 Fiskerinæringas totale sysselsetting. - Avledet virksomhet.	14
4. FISKEFLÅTEN.	15
4.1 Merkeregisteret.	15
- Registrerte fiskefartøyer og utviklingstrekk.	
4.2 Investeringer i fiskeflåten.	17
4.3 Konsesjoner/fisketillatelser.	18
4.4 Generelt om fiskeflåtens aktivitet i meldingsåret.	19
4.5 Fiskeflåtens fangst, kvantum og verdi.	20
5. FISKEINDUSTRIEN/FOREDLINGSLEDDET.	21
5.1 Fiskemottak/foredlingsbedrifter.	21
5.2 Ilandført råstoff til mottak/foredlingsanlegg.	25
5.3 Kvantumsutvikling.	26
6. HAVBRUK.	27
6.1 Klekkeri- og settefiskanlegg.	27
6.2 Matfiskanlegg, produksjon, omsetning.	28
6.2.3. Helse og miljø	29
Produksjonsutviklingen 1984-1994	30
6.3 Skjellproduksjon, fangst og marine arter.	31
7. ANNEN VIRKSOMHET.	32
7.1 Prosjekter/planer fiskeri og akvakultur.	32
7.2 Havneanlegg	33
7.3 Kurs/skoler/kompetanseoppbygging.	34

1. RETTLEDERDISTRIKTET.

1.1. GEOGRAFISK Plassering og kort presentasjon av kommunene i rettlederdistriktet Fosen.

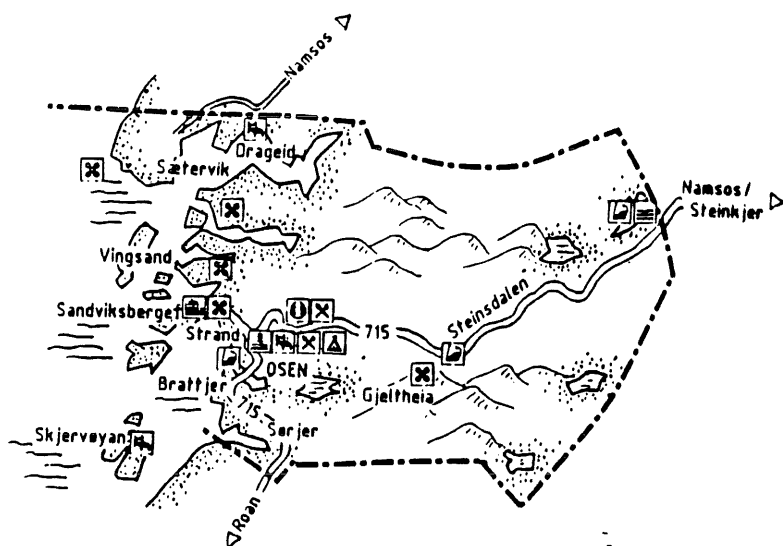
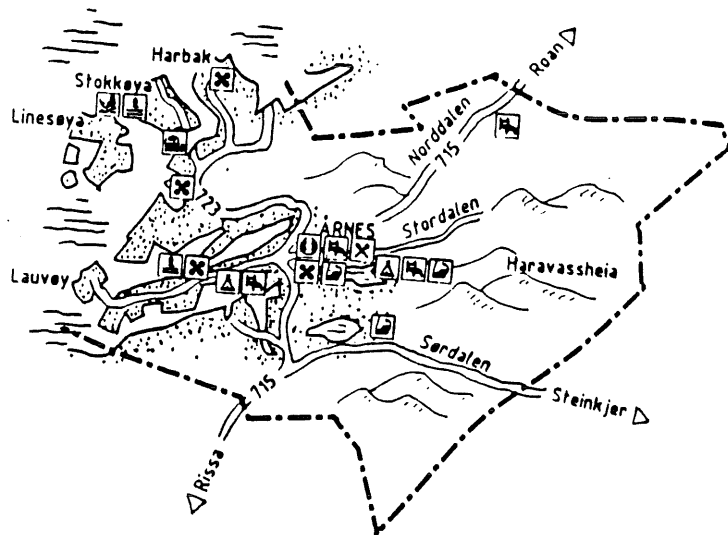
Fiskerirettlederkontoret ligger i Åfjord. Herfra er det ca. 1 times kjøring med bil til øvrige kommunesentra i Osen, Roan, Bjugn, Ørland og Rissa.

ÅFJORD KOMMUNE

Åfjord er kjent for Åfjordsbåten og to av landets beste lakselver. Innbyggere: 3535 Fiskerikontoret har lokaler i kommunesenteret Årnes. Fiskeriaktiviteten er konsentrert i Stoksundområdet, her med bl.a. eksport av tørrfisk og klippfisk.

OSEN KOMMUNE

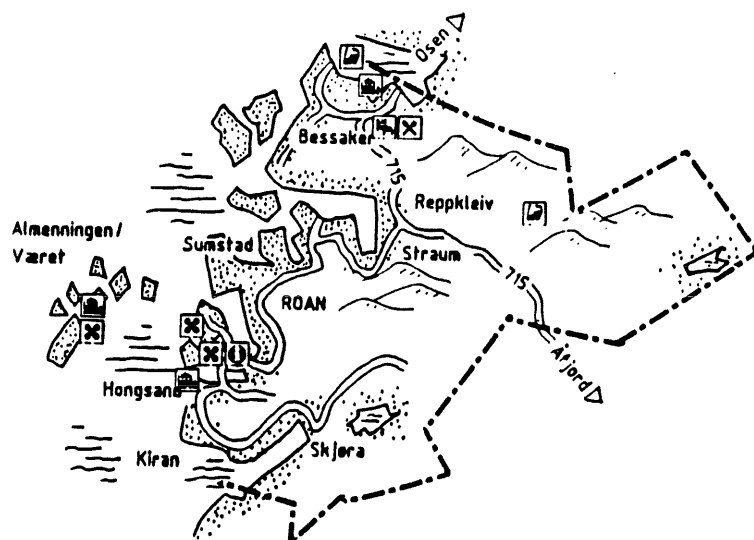

Kommunen ligger lengst nord i Sør-Trøndelag fylke, vakkert og værhardt til rett ut mot Folla. Innbyggere: 1214. Osen har lange tradisjoner innen fiskeri, en større flåte og ringnot/trålmiljø. Oppdrettsfisk og ny drift i det tidligere fryserianlegget på Sandviksberget har stor betydning for kommunen. Osen har severdigheter som Buholmråsa fyr og gammelt bygdatur.

ROAN KOMMUNE

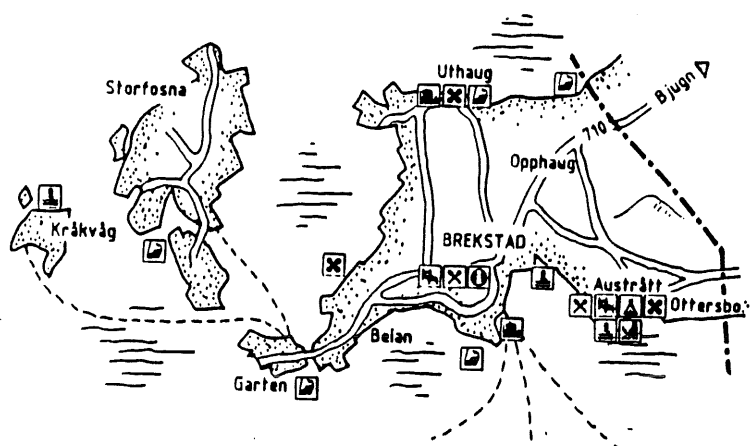
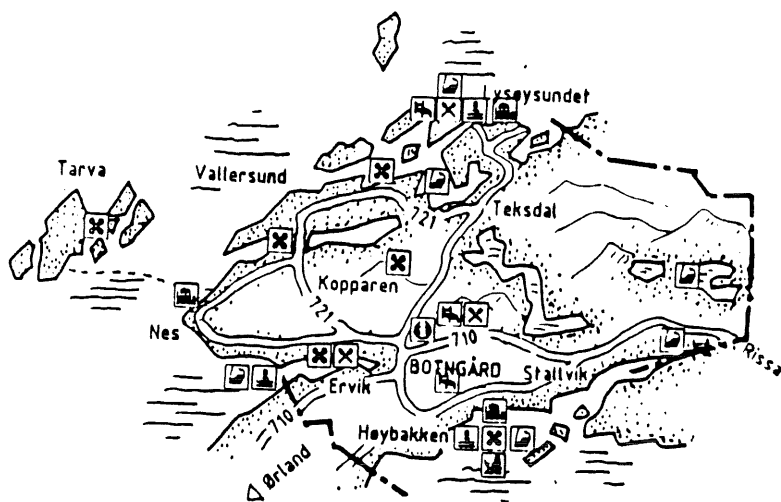
Roan er en annen aktiv fiskeri- og oppdrettskommune, med flere større kystfiskefartøyer og anlegg for laks, ørret, torsk og skjell. Lange fjordarmer og barske fjell som møtes i lune vikene kjennetegner Roan. Innbyggere: 1158. Av severdigheter nevnes "Fosenkatedralen", en steinkirke fra 1702.

BJUGN KOMMUNE

Den eneste sildoljefabrikken mellom Bodø og Ålesund ligger i Lysøysundet, her vegg i vegg med et større sildetilvirkningsanlegg. Oppdrettsnæringa er allsidig i kommunen, men både stamfisk-, settefisk- og flere matfiskanlegg, samt røkeri. Bjugn kan by på skjærgård og lune fjordidyller, og bevaring av den gamle kystkulturen står sentralt. Innbyggere: 4995.

ØRLAND KOMMUNE

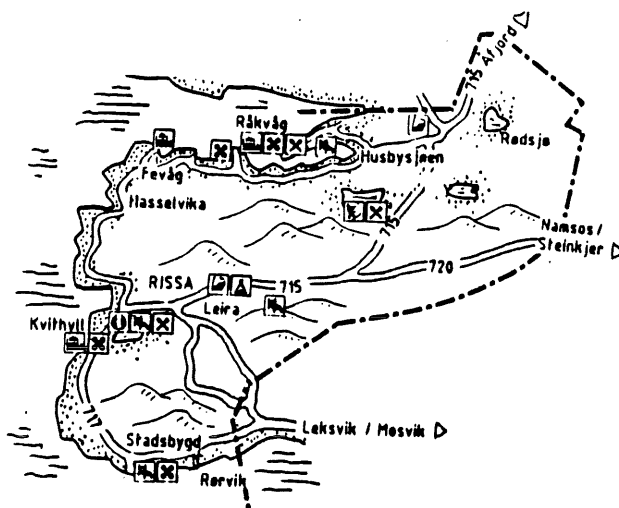
Sentralt plassert ved innløpet til Trondheimsfjorden ligger Ørland kommune. Innbyggere: 4956. Ørland har flyplass, og Brekstad er det største tettsted på Fosen. I kommunen finnes både fiskematkjøkken, foredling- og sildetilvirkningsanlegg, samt lakseslakteri. Ørland er spesielt kjent for det historiske renessanseslottet Austråttborgen fra 1654.

RISSA KOMMUNE

Ligger nært Trondheim og er en typisk jordbrukskommune. Innbyggere: 6418. Innenlandsmarkedet på blåskjell dekkes hovedsakelig fra "snadderkongen" i Rissa. I Råkvåg finner vi den unike bryggerrekka, mens en større samling av gamle bruksbåter og "den siste viking" kan beskues på museet på Stadsbygd.

Innbyggertallet Fosen totalt pr. 31.12.94:
22.276.

1.2. FISKERIKONTORET.

Fiskerirettlederkontoret er underlagt Fiskeridirektoratets rettleidingstjeneste og har Fiskerisjefen i Trøndelag som nærmeste overordnede.

Rettlederstillingen ble opprettet i 1969. I 1978 ble bemanningen styrket med en kontormedarbeider. Staten overtok tjenesten fullt ut i 1981.

Oppdrettskonsulenten har, siden kommunene opprettet stillingen i 1983, hatt kontorfellesskap med fiskerirettdeleren.

Bemanningen 1994:

-	Oddveig Måøy	fiskerirettdeler
-	Wenche Sundet	fullmektig
-	Jan Morten Rånes	regional oppdrettskonsulent (kommunal)

Arbeidet utføres i hht. instruks etter lov om rettleidingstjenesten. Fiskerirettdeleren er merkelovens tilsynsmann og manntallsfører i distriktet, samt innehar sekretærfunksjonen og leder det daglige arbeidet med fiskerinemndenes virksomhet.

Foruten pålagte oppgaver, informasjon om regelverk, rettleiding og uttalelser i diverse saker, har kontoret i meldingsåret arbeidet med:

- * Struktur-/handlingsplan for fiskindustrien på Fosen.
- * Arealdelen i kommuneplan - sjømrådene. Sektorkart for trad. fiske og oppdrett (5 kommuner)
- * Havnesaker
- * Kvotesaker
- * Sikkerhetskurs for fiskere (2)
- * Fiskermanntallet i forhold til at pensjonstrygden for fiskere ble pliktig i 1994.
- * Fremstillingsoffensiven høsten -94 - Merkeregisterkontrollen - visning av fiskefartøyer.
- * Investeringsaker flåte/industri.
- * Møter/registr. vedr. etablering av mottaksstasjon i Vallersund.
- * Planlegging av kvalitetskurs for fiskere.

Oppdrettskonsulenten:

- * LUR-Fosen - forprosjekt (Utvikling av skalldyrnæringen -/lite utnyttede ressurser).
- * Kamskjellprosjektet.
- * Egenkontroll i oppdrett/fiskindustrien.
- * Kontroll av anlegg.
- * Strømmålinger/lokalitetsvurderinger/miljøarbeid.
- * Fosen Havbrukslag, sekretær og koordinator for fagmøter/fagturer.

1.3. FISKERINEMNDENE.

Fiskerinemndene er statlig, men kommunalt oppnevnt. Fra 01.01.92 ble de 6 fiskerinemndene på Fosen slått sammen til 2 interkommunale nemder, med følgende sammensetning 1992-1996:

* Fiskerinemnda for Osen, Roan og Åfjord.

Medlemmer

Ottar Emil Skorstad,	Osen	leder
Stener Hepsø,		
Asle Viken,	Roan	nestleder
Knut Kristiansen,	"	
Ole Skjærvik,	Åfjord	
Petter Seljestad,	"	

Varamedlemmer

Torleif Rånes
Olav Hepsø
Arvid Sandø
Jan Johansen
Tove Mette Guttelvik
Hans Svenning

* Fiskerinemnda for Bjugn, Ørland og Rissa.

Medlemmer

Georg H. Vahlsnes,	Bjugn	leder
Petter Adsen,	"	
Arnljot Lund Hoff,	Ørland	
Odin Strand,	Rissa	
John Magnus Bakken,	"	nestleder

Varamedlemmer

1. Jarle Haugen
1. Erik Hagen
Paul M. Grøntvedt
Anders Refsnes
Egil Haugen

Fiskerinemndene har avholdt 4 møter/ 4 telefonmøter i 1994. En del saker ble administrativt behandlet. Totalt ble det behandlet 63 saker;

- * Søknader til Statens Fiskarbank (26 saker)
- * Ervervs-/konsesjonssøknader fiskefartøyer
- * Garantisaker
- * Rullering av fiskermanntalet
- * Lokalitetssøknader havbruk (12)
- * Diverse

1.4. TAKSTNEMND FOR STATENS FISKARBANK.

Hver kommune på Fosen har oppnevnte egen takstnemnd for Statens Fiskarbanken. Takstberetninger går via fiskerinemnda/fiskerirettlederen til Fiskarbanken. Ingen takster ble avholdt i beretningsåret.

2. SAMMENDRAG.

* Sysselsettingen innen fiskeri og havbruk.

Fiskere. Ved utgangen av året var det registrert 242 fiskere på blad B. Dette er 30 færre enn 1993, og kan forklares med at pensjonstrygden for fiskere i 1994 ble bundet opp mot retten til å stå på blad B. Pensjonsplikten virket som en opprydding i fiskermanntallet på Fosen som ellers i landet. Også hyres mannskap som er registrert i andre distrikter. Flåten har ungt mannskap; 52% av yrkesfiskerne er under 40 år. Av 112 registrerte på blad A (binæring), var det omlag 50 som drev fiske aktivt på merkeregistrert båt.

I **fiskemottaks-/foredlingsleddet** ble det utført 116 årsverk i 1994. Økningen på 11 årsverk kan i hovedsak tilskrives at det ble full drift i sildetilvirkningsanlegget på Kråkvåg (Ørland).

Sysselsettingen innen **oppdrett/havbruk** økte med 22,8 årsverk i 1994. Sysselsettingsveksten har bakgrunn i at flere konsesjoner kom i drift, et godt produksjonsår, samt etableringen av et større lakseslakteri på Uthaug (Ørland). Av 125,8 årsverk var 16 årsverk direkte knyttet til skjellnæringen.

Kvinneandelen utgjorde 38% av totale årsverk, dvs. 92 årsverk av 241,8 innenfor mottak, foredling, oppdrett og slakterivirksomhet.

Totalt utgjorde sysselsettingen 508,8 årsverk fordelt på fiskebåt, sjø- og landanlegg.

* Fiskeflåten.

Åfjords siste større kystfiskebåt (20 meter) ble solgt ut. Av tilgang nevnes to brukte båter på 18 meter til Roan. 49 sjarker som ikke har vært drevet ervervsmessig de siste årene, ble slettet av registeret.

Etter fremstillingsoffensiven høsten 1994 sto det igjen 183 merkeregistrerte fartøyer. Flåten har lav fornyelsesgrad, men selv med noe høy gj.sn.alder, er standarden jevnt bra.

Arbeidsmiljøtilskuddsordningen (flåten mellom 10-35 meter) har over flere år motivert til investeringer og forbedringer av arbeidsmiljøet ombord.

Foreløpige fangstrapporter viser en samlet fangstverdi på 60,8 mill. kroner i 1994, noe som er en økning på 6,4 mill. kroner. Dette sier noe om at det er nødvendigvis ikke antall båter i merkeregisteret som teller, men at registeret kan vise til en aktiv flåtemasse.

* Råstoff til mottaks-/foredlingsleddet.

Flåten fisker og leverer størstedelen av fangstene utenfor regionen. I hovedsak er det sjarkflåten som i perioder driver hjemmefiske som lander sine fangster til de mindre, lokale mottak. Råstoff som de større anleggene på Fosen er avhengig av, tilføres av eksterne banklinefartøyer og ringnotbåter.

Ilandført gråfiskkvantum viste en svak økning, 75% av råstoffet var lange, brosme og sei/torsk til tørrfisk-/klippfiskproduksjon. Kvantum pelagisk fisk viser en betydelig nedgang og skyldes svikt i tilførselen av lodde. Totalt ble det ilandført 25 tusen tonn råstoff til en førstehåndsverdi av 46,6 mill. kroner.

* Settefisk, matfiskanlegg og skalldyroppdrett.

1994 var preget av økt produksjon og økte etterspørsel. 6 settefiskanlegg var i drift og det var kun 1 matfiskkonsesjon som ikke var utnyttet etter at det ble satt ut fisk i 4 anlegg som var retildelt. Det ble produsert 2.801.000 stk. smolt og yngel til en verdi av 35,3 mill. kroner, noe som er en verdiøkning på 22%. Produksjonen av laks og ørret, dvs. sløyd vekt var på 2934 tonn til en førstehandsverdi på 88,6 mill. kroner. Skjellnæringa er godt forankret og økte igjen omsetningen.

* Total verdi. En kort oppsummering av verdiene.

fiskeflåten	60,8	mill.kr.	(1.hånd)
fiskind./mottak	103,0	"	(omsetning)
rogn/settefisk	43,1	"	"
matfisk	105,0	"	"
skjell m.m.	7,7	"	"

Summen er ca. **320 mill.kroner**. Her mangler noen tall fra slakteriet på Uthaug. I tillegg nevnes omsetning fiskensilasje på 37,7 mill.kr.

Sluttkommentar.

Status og aktivitet viser at fiskeri og havbruk har stor sysselsettings- og næringsmessig betydning for deler av Fosen og regionen som sådan.

Bare i flåten over 15 meter er det 100 arbeidsplasser. Denne flåten innehar verdifull kompetanse, fungerer som opplæringsbedrifter og bidrar til å rekruttere ungdom til fiskebåten. Det er viktig å styrke flåten i distriktet for å hindre ytterligere utflagging.

Kvalitet er et stikkord både på sjø og på land. Innføring av egenkontrollen i fiskindustrien vil skjerpe kvalitetskravene i fiskebåten. For å møte framtidens krav, sikre flåte og lønnsomhet, bør de yngre oppmuntres til å ta fagbrevutdanning.

Oppdrettsnæringa seiler i medvind og flere anlegg er i drift enn på lenge. Skjellbedriftene på Fosen har en posisjon i landsmålestokk. Utvikling av kamskjelloppdrett som har pågått over år på Bessaker bærer nå frukter. Sammen med kveite er kamskjell utpekt som satsingsområde i Norge.

Havbruket er i stadig utvikling. Nye driftsformer, ny teknologi og endring av lokalitetsbetingelser gjør at det framovover tilligger kommunene et ansvar å planlegge bruken av sjøarealene mer av hensyn til potensialet som ligger i havbruk, og i forhold til de økende brukerinteressene i kystsonen.

Fiskeri- og havbruk står overfor mange utfordringer. En del tiltak er skissert i Struktur- og handlingsplan for fiskindustrien på Fosen som forelå i 1994.

3. SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGA.

3.1. FISKERMANNTALLET I DEN ENKELTE KOMMUNE - OG DISTRIKTET TOTALT.

Fiskermanntallet består av liste B - fiske som eneyrke-/hovednæring og liste A - fiske som binæring.

3.1.1. Liste B - manntallsførte fiskere fordelt på aldersgrupper, samt gjennomsnittsalder pr 31.12.94.

Alder/ Kommune	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	o/70	Tot.	Gj.sn alder
ÅFJORD	2	10	7	6	10	5	-	40	41,3
OSEN	3	14	17	14	16	11	-	75	42,4
ROAN	-	12	14	16	11	4	-	57	41,2
BJUGN	1	9	7	2	3	3	-	25	36,0
ØRLAND	-	8	10	4	3	1	-	26	36,7
RISSA	2	4	5	4	1	3	-	19	37,7
TOT. 1994	8	57	60	46	44	27	-	242	40,3
TOT. 1993	19	68	62	57	40	24	2	272	38,6
TOT. 1992	8	68	50	60	40	31	9	266	41,0
TOT. 1991	13	51	43	56	38	31	9	241	41,9

3.1.2. Liste A - manntallsførte fiskere fordelt på aldersgrupper, samt gjennomsnittsalder pr 31.12.94

Alder/ Kommune	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	o/70	Tot.	Gj.sn alder
ÅFJORD	-	-	-	1	3	6	13	23	68,4
OSEN	-	-	2	-	-	5	10	17	68,7
ROAN	-	1	1	1	1	3	10	17	66,2
BJUGN	-	2	-	1	1	3	13	20	66,7
ØRLAND	-	-	-	2	1	2	12	17	71,1
RISSA	-	1	-	-	1	2	14	18	71,6
TOT. 1994	-	4	3	5	7	21	72	112	68,7
TOT. 1993	-	4	-	6	6	27	70	113	69,1
TOT. 1992	1	4	4	6	6	26	60	107	66,4
TOT. 1991	4	4	5	7	7	28	63	118	64,9

3.1.3. Liste A og B - manntallsførte fiskere kommunevis og distriktet totalt pr. 31.12.94.

Alder/ Kommune	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	o/70	Tot.	Gj.sn alder
ÅFJORD	2	10	7	7	13	11	13	63	51,2
OSEN	3	14	19	14	16	16	10	92	47,3
ROAN	-	13	15	17	12	7	10	74	46,9
BJUGN	1	11	7	3	4	6	13	45	48,5
ØRLAND	-	8	10	6	4	3	12	43	50,3
RISSA	2	5	5	4	2	5	14	37	54,2
TOT. 1994	8	61	63	51	51	48	72	354	49,1
TOT. 1993	19	72	62	63	46	51	72	385	47,5
TOT. 1992	9	72	54	66	46	57	69	373	48,2
TOT. 1991	17	55	48	63	45	59	72	359	49,5

Ved utgangen av 1994 var det manntallsført 354 fiskere på Fosen, hvorav 242 på blad B (hovednæring) og 112 på blad A (binæring).

Sammenlignet med 1993 er dette en nedgang på 31, og fremkommer slik:

Kommune:	Liste A	Liste B	Totalt
Åfjord	+ 2	- 9	= - 7
Osen	- 2	- 8	= - 10
Roan	- 1	- 8	= - 9
Bjugn	+ 1	- 7	= - 6
Ørland	0	+ 2	= + 2
Rissa	- 1	0	= - 1
Totalt	- 1	- 30	= - 31

BLAD B - NEDGANG.

*** Pensjonstrygden for fiskere.**

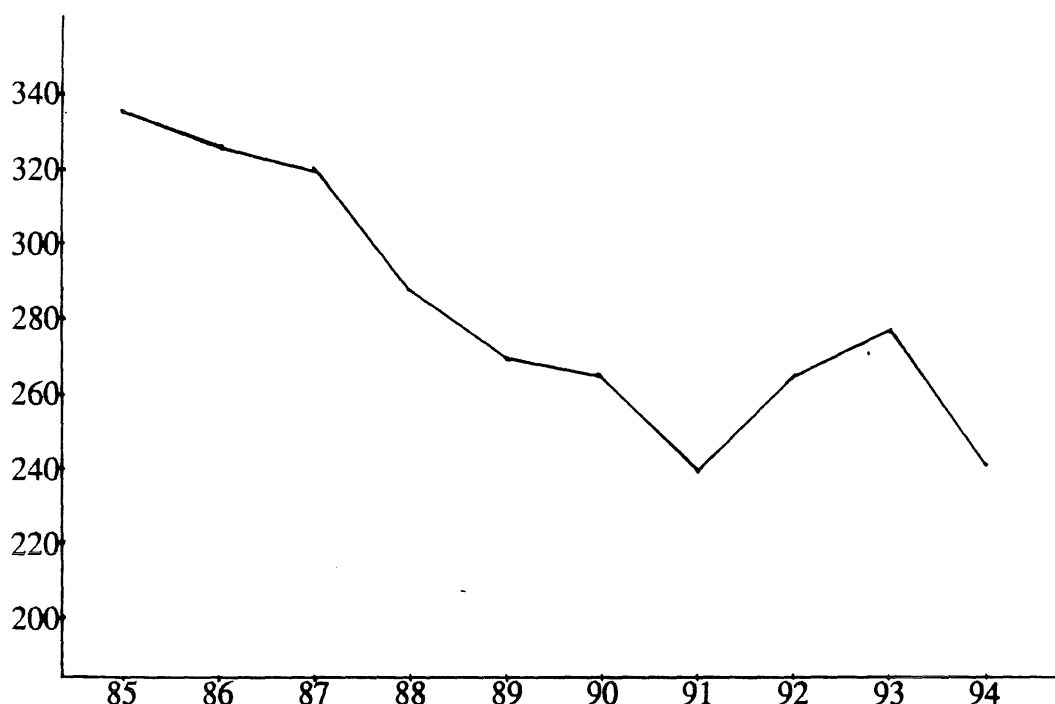
Nedgangen på blad B har sammenheng med at pensjonstrygden for fiskere ble pliktig i 1994 og bundet opp mot retten til å stå på blad B. Trygdepliktige fiskere som ikke betalte premien innen 1. april ble strøket av fiskermanntallet. Ved senere betaling kunne de gjeninntas fra betalingsdato.

Pensjonsplikten synliggjorde de som hadde sluttet i fiske. Spesielt gjaldt dette ungdom (-22). Dette er også en gruppe som er i en utdannings-/yrkesvalgfase og "kommer og går" noe. Fisker som tar fiskerirelatert utdanning eller avtjener militærtjeneste har imidlertid rett til å stå på blad B og kan søke fritak fra trygdeplikten.

BLAD A.

Blad A omfatter hovedsakelig fiskere som har trappet ned etter lang fartstid. Ved utgangen av året var det 112 registrerte , mens bare omlag 50 drev fiske på merkeregistrert båt. Sysselsettingsmessig viser derfor ikke blad A reelt antall personer som driver fiske som binæring.

3.1.4. Utviklingen 1985 - 1994 liste B - yrkesfiskere Fosen totalt.

Figuren viser utviklingen i fiskeryrket de siste 10 årene. Fra 1985 til 1991 var det en nedgang på 28,1%. Tilbakegangen har flere årsaker; salg av større fartøyer, svikt i de nære kyst-/fjordfiske , generell nedgang og strengere kriterier for å stå registrert på blad B.

Etter oppsving de to foregående år er en i 1994 tilbake på 1991-nivå. Svingningene her har sammenheng med tilvekst/utskiftinger av fartøyer og at det skiftes noe mellom å ha lokalt mannskap og mannskap som er registrert i andre distrikter/fylker.

Utviklingen framover er avhengig av flere faktorer, som ressurs-/kvotetilgang, pris- og mottaksforhold m.m. Det er viktig at den større flåten beholdes i distriktet, også da disse fungerer som opplæringsbedrifter og bidrar til å rekruttere ungdom til fiskebåten.

3.2. SYSSELSETTINGEN I FISKEMOTTAKS-/ FOREDLINGSLEDDET.

3.2.1. Kommunevis oversikt over sysselsettingen ved mottaks-/foredlingsbedriftene - gråfisk, pelagisk fisk og skalldyr - i 1994.

	HELTIDSANSATT			DELTIDSANSATT			ANTALL ÅRSVERK		
	M	K	T	M	K	T	M	K	T
ÅFJORD	8	-	8	-	25	25	8	20	28
OSEN	1	-	1	3	2	5	2	1	3
ROAN	2	-	2	1	1	2	3	1	4
BJUGN	23	2	25	23	51	74	27	17	44
ØRLAND	12	11	23	6	15	21	16	20	36
RISSA	1	-	1	-	8	8	0,5	0,5	1
TOTALT	47	13	60	33	102	135	56,5	59,5	116

(M = menn, K = kvinner, T = totalt)

Tallene over antall heltid-/deltid (sesong) ansatte er innhentet fra bedriftene. Sysselsetting vedrørende oppdrettsfisk (2 bedrifter her) er oppført i tabellen for oppdrettsnæringa.

I distriktet var 195 kvinner og menn sysselsatt med mottak-/foredling av trad. fisk. Omregnet utgjør sysselsettingen 116 årsverk, noe som er en økning på 11 årsverk fra 1993. Økningen tilskrives full drift i sildetilvirkningsanlegget på Kråkvåg (Ørland), som har økt fra 14 årsverk i 1993 til 25 årsverk i 1994. Blant bedriftene ellers er det registrert mindre justeringer.

A/S Refsnes Fiskindustri (Åfjord) sysselsatte flest i 1994 - 31 årsverk (herav oppdrett 3) - bedriften er fortsatt den største kvinnearbeidsplassen innenfor trad.fisk i distriktet, med 20 årsverk.

3.3. SYSSELSETTINGEN I HAVBRUKSNÆRINGA.

3.3.1. Kommunevis oversikt over sysselsatte og antall årsverk innen fiskeoppdrett/havbruk i 1994.

Kilde: Anleggene.

	HELTIDSANSATT			DELTIDSANSATT			ANTALL ÅRSVERK		
	M	K	T	M	K	T	M	K	T
ÅFJORD	12	-	12	10	8	18	17,5	3,5	21,0
OSEN	10	-	10	3	5	8	11,8	1,2	13,0
ROAN	17	2	19	13	14	27	24,8	8,0	32,8
BJUGN	18	4	22	14	16	30	23,3	8,7	32,0
ØRLAND	9	11	20	2	-	2	7,5	9,0	16,5
RISSA	4	-	4	8	8	16	8,5	2,0	10,5
TOTALT	70	17	87	50	51	101	93,4	32,4	125,8

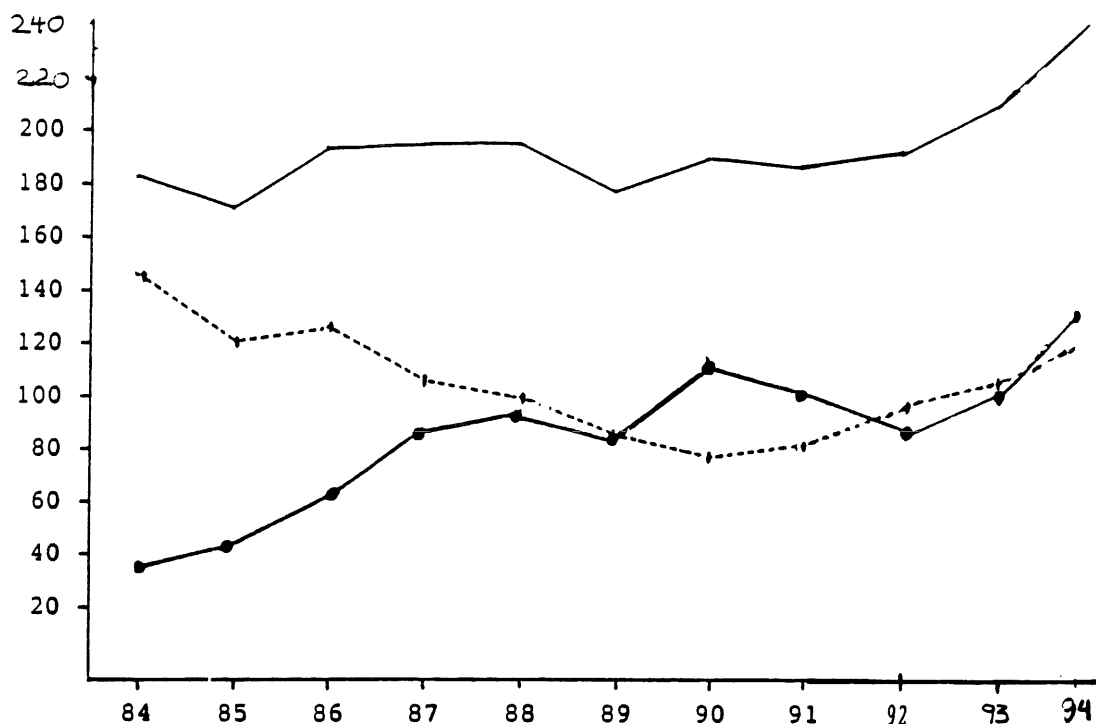
(M = menn, K = kvinner, T = totalt)

Tabellen omfatter all virksomhet innen oppdrett/havbruk; settefisk-/matfiskproduksjon, skjelloppdrett, sanking av skjell m.m., slaktning av oppdrettsfisk, samt foredling av disse produktene.

Virksomhetene sysselsatte 188 på heltid-/deltid i 1994. Antall årsverk utgjorde 125,8 og er en økning på 22,8 (22 %) fra 1993.

Økningen skyldes økt produksjon av matfisk som følge av gode driftsbetingelser og at de fleste konsesjoner var i drift, samt nye arbeidsplasser ved slakterianlegget som ble etablert på Uthaug (Ørland).

3.4. UTVIKLINGSTREKK 1984-1994. FOSEN.
MOTTAK/OPPDRETT/FOREDLING.

- Sysseletting innen gråfisk/pelagisk fisk og skalldyr.
- Sysseletting innen oppdrettsfisk/havbruk.
- Total sysselsetting fiskeri og havbruk.

Trad. fisk

Som følge av råstoffsvikt og innstilling av fiskemottak/foredlingsbedrifter ble sysselsettingen innen trad.fiskearter redusert med 46% fra 1984 til 1990. Fra 1990 har sysselsettingen steget jevnt. Årsaken til dette er bl.a. sildetilvirkningsanleggene.

Oppdrettsfisk/skjellnæringa.

Fra å være en ny næring på 80-tallet, har havbruksnæringa vært i stadig utvikling og lagt på seg flere ledd. Antall årsverk er økt med 99 i tiårs-perioden.

Slakterianlegg under etablering og økt foredlingsgrad forventer å gi sysselsettingsvekst framover.

Det har pågått stadig mer integrering av fiskeri og havbruk.

Ser en samlet på utviklingen har sysselsettingen innen trad.fisk og havbruk økt med 59,4 årsverk (33%) 1984-1994.

3.5. FISKERINÆRINGENS TOTALE SYSSELSETTING I 1994.

	Heltid	Deltid	Totalt	Årsverk
Fiskere	242	*) 50	292	267
Mottak-/foredl. gråfisk, palagisk fisk/skalldyr	60	135	195	116
Oppdrettsfisk/havbruk	87	101	188	125,8
TOTALT	389	286	675	508,8

(* Kun akvive på blad A er oppført).

Totalt sysselsatte fiskeri- og havbruksnæringa 675 personer på heltid og deltid (sesong) i 1994. Omregnet utgjør sysselsettingen 508,8 årsverk.

AVLEDET VIRKSOMHET.

Av virksomheter som er direkte avledet av fiskeri- og oppdrettsnæringa nevnes:

* Båtbyggeri/mek.verksted.

I regionen er det 1 båtbyggeri og 4 mindre slipp/mek.verksted der virksomheten er rettet mot fiskebåter. Sysselsetter ca.14.

* Brønnbåter.

Laksetransport A/S på Kråkvåg (Ørland) driver 5 brønnbåter, og har 2 større nybygg på gang. Virksomheten sysselsetter 25 personer fra flere regioner.

* Gjenvinning fisk-/oppdrettsavfall.

Fisk-/lakseavfall leveres Bjugn Industrier som produserer fôr, hovedsakelig til landbruk-/pelsdyrnæringa. Sysselsettingen utgjør 21,5 årsverk.

4. FISKEFLÅTEN.

4.1. MERKEREGISTERET.

Fartøyer som driver ervervsmessig fiske eller fangstvirksomhet, skal innføres i registeret over merkepliktige norske fiske-farkoster. Vedkommende eier av fartøyet har fiske som levevei alene eller sammen med annen næring. Det kreves ervervstillatelse for fartøy på 15,68 meter og over.

Fiskerirettslederens fører merkeregisteret i Fosen-kommunene, med unntak av Osen der Odd Aune var merkelovens tilsynsmann fram til 31.12.94.

4.1.1. Merkeregisteret i den enkelte kommune og distriktet totalt. Kommunevis oversikt over fiskefartøyer fordelt på lengde - pr.31.12.1993 og 1994

Kilde: eget register

	<5	5-10	10-15	15-20	20-30	>30	Totalt	gj.snitt lengde	år
ÅFJORD									
1993	0	33	3	1	1	0	38	8,4	19,8
1994	0	27	3	1	0	0	31	8,2	17,3
OSEN									
1993	6	43	13	1	3	2	68	9,7	20,1
1994	2	32	12	1	3	2	52	10,7	20,4
ROAN									
1993	1	23	13	4	2	0	43	10,5	21,7
1994	0	16	12	6	2	0	36	11,9	21,9
BJUGN									
1993	0	32	6	1	0	0	39	8,1	27,6
1994	0	20	5	1	0	0	26	8,8	30,1
ØRLAND									
1993	1	18	5	0	0	0	24	8,4	21,8
1994	0	14	6	0	0	0	20	9,3	23,4
RISSA									
1993	4	11	4	0	1	0	20	7,8	19,3
1994	3	11	3	0	1	0	18	8,1	17,2
SUM									
1993	12	160	44	7	7	2	232	9,1	21,7
1994	5	120	41	9	6	2	183	9,8	21,6

Ved utgangen av meldingsåret var det registrert 183 fiskefartøyer totalt i distriktet. Samlet sett består flåten av mindre enheter; 68,0 % er under 10 meter, mens bare 9,3 % er over 15 meter. Imidlertid er det viktig å fremheve at disse 9,3 % (17 båter) har et mannskap på over 100, tilsvarende 40 % av yrkesfiskerne på Fosen.

Skiller en på yrkesfiskere/biyrkesfiskere får en et bilde av flåtefordelingen/aktivitetsnivået:

- * yrkesfiskeflåten: 123 fartøyer - gjennomsnittslengde 11,7 meter
- * biyrkesfiskeflåten: 60 fartøyer - gjennomsnittslengde 7,3 meter

AVGANG/TILGANG.

Totalt var det i 1994 en tilgang på 23 og en avgang på 72 båter, som kommunevis fordeler seg slik:

	<u>Avgang</u>	<u>Tilgang</u>	<u>Endringer</u>
Åfjord	14	7	- 7
Osen	17	1	- 16
Roan	11	4	- 7
Bjugn	14	1	- 13
Ørland	10	6	- 4
Rissa	6	4	- 2
Totalt	72	23	- 49

Kjøp/registreringer.

Tilgangen gjelder brukte fartøyer, 2 båter på 18 meter (Roan) og ellers sjarker opp til 10 meter.

Salg/slettinger.

Åfjords siste større kystfiskebåt "Debitor" (20 m) ble solgt til Nordland i 1994. Øvrig avgang gjelder sjarkflåten, og her ble 49 båter slettet som direkte følge av Merkeregisterkontrollen.

Merkeregisterkontrollen.

Fremstillingsordningen som Fiskeridirektoratet iverksatte på landsbasis høsten 1994 hadde som formål å få ryddet opp i registeret og slette de fartøyer som ikke lenger oppfyller kravet til å stå registrert.

I første omgang tok vi sikte på å kontrollere de fartøyene som ikke hadde fartøykvote eller allerede var kontrollert/godkjent for sild- eller torskefiske. Således ble bare 95 (av 230) fartøyer innkalt for kontroll. Dette gjaldt båter under 10 meter.

I hovedsak gikk kontrollen ut på å kontrollere:

- * Merkebrevet: at oppgitte data, eierforhold m.m var riktige og evt. registrere endringer.
- * Fartøyets egenskap som fiskebåt og at fartøyet ble drevet i ervervsmessig fiske.

Sistnevnte lå til grunn for tilsynsmannens vurdering om fartøyet oppfylte kravene i henhold til Merkeloven, eller skulle slettes av registeret. 49 fartøyer er slettet så langt.

Merkeregisterkontrollen skal videreføres i 1995 og vil da omfatte alle merkeregistrerte fiskefartøyer.

(Merkeregisterkontrollen må ikke forveksles med Maksimalkvotekontrollen i torskefisket).

4.1.2. Fiskeflåtens byggeår og gjennomsnittsalder pr. 31.12.94

Byggeår	Før				Etter 1990	Gj.snitts- alder
	1960	1960-69	1970-79	1980-89		
ÅFJORD	2	3	12	10	4	17,3 år
OSEN	6	8	16	19	3	20,4 år
ROAN	3	11	10	11	1	21,9 år
BJUGN	8	6	9	3	0	30,1 år
ØRLAND	4	2	9	5	0	23,4 år
RISSA	1	3	7	5	2	17,2 år
TOTALT	24	33	63	53	10	21,6 år

4.1.3. Utviklingen i fiskeflåten 1985-1993 i Fosen-regionen.

Lengde meter							Totalt
	<5	5-10	10-15	15-20	20-30	>30	
år							
1985	25	236	41	8	9	7	326 *
1986	29	242	42	8	9	7	337
1987	31	241	40	8	8	5	333
1988	30	229	38	8	8	5	318
1989	19	175	31	8	6	5	244 *
1990	19	174	33	9	7	4	246
1991	19	180	35	8	7	3	252
1992	18	172	41	8	7	2	248
1993	12	160	44	7	7	2	232
1994	5	120	41	9	6	2	183 *

* Hovedrevisjon av merkeregisteret.

Fra 1985 er fiskeflåten på Fosen redusert med 44 %. Av 143 slettede farkoster er 136 i størrelsen under 10 meter.

4.2. INVESTERINGER I FISKEFLÅTEN.

4.2.1. Statens Fiskarbank

Samtlige fiskebåtprosjekter (5) og utstyr/redskapsinvesteringer (5) som ble søkt finansiert gjennom Statens Fiskarbank i 1994 ble innvilget. Totalt ble det investert for 5,8 mill. kroner, herav 4,0 mill. i Fiskarbanken. Det forelå ingen søknader om nybygg i 1994.

Tilsammen var det 11 søknader om tilskudd til arbeidsmiljøforbedringer i flåten. 5 fartøyer fylte kriteriene som lå til grunn for ordningen og fikk tilsagn om tilsammen ca. 320.000 kr. i tilskudd. Investeringer i flåten som er finansiert utenom Fiskarbanken har en ikke fullgod oversikt over.

4.3. KONSESJONER/FISKETILLATELSER.

4.3.1. Deltakelsesbestemmelser i fisket.

Noe forenklet kan en si at deltakelse innenfor forskjellige fiskerier krever konsesjon/tillatelse når fartøyet er over en viss lengde eller viss brutto reg. tonn. I hovedsak er fartøy over 27,5 meter (90 fot) konsesjonspliktig. Alt trålfiske krever tillatelse, imidlertid er grensa for reke-trål/tillatelse n. for 62° - 19,8 meter (65 fot).

Fartøykvoteordningen for torsk med konvensjonelle redskaper nord for 62° N br. ble innført i 1990 og omfatter alle fartøystørrelser.

4.3.2. Konsesjoner/fisketillatelser pr. 31.12.94.

	Ringnot	Makrell/ Nordsjø- till.	Lodde- trål	Reke-trål	Vassild - trål	Ind. trål	Fartøy- kvote torsk 1993	Fartøy- kvote torsk 1994
Åfjord	-	-	-	-	-	-	8	5
Osen	1	2	4	1	3	1	17	17
Roan	-	1	-	-	2	-	11	14
Bjugn	-	-	-	-	-	-	5	4
Ørland	-	-	-	-	-	-	4	2
Rissa	-	-	-	-	-	-	3	4
Totalt	1	3	4	1	5	1	48	46

Som det framgår av tabellen er det kun Osen og Roan som har konsesjonspliktige fartøyer. I 1994 var det ingen endringer i konsesjonsbildet.

Fartøykvoteoversikten viser endringer i 1994 som har sammenheng med at:

- 4 sjarker fikk inndradd kvote (Åfjord/Ørland)
- 2 fartøyer over 20 meter fikk tildelt kvote (Osen/Roan)
- salg/kjøp og flytting

4.3.3. Driftskombinasjoner 1994 - fartøy over 20 meter

- 1: ringnot, industritrål, vassildtrål
- 1: reke-trål, fartøykvote torsk
- 1: makrell, sei- og sildnot, fartøykvote torsk
- 3: makrell/nordsjøsild, sei- og sildnot
- 2: sei- og sildnot, fartøykvote for torsk

4.4. GENERELT OM FISKEFLÅTENS AKTIVITET I MELDINGSÅRET.

Vintertorskefisket er hovedsesongen for store deler av flåten i distriktet. 46 fartøyer kunne delta innenfor fartøykvoteordningen, mens omlag 100 fartøyer var godkjent for maksimalkvotefisket innenfor felleskvoten.

Reguleringsopplegget for 1994 ble endret og fartøykvoteordningen ble delt inn i perioder med garantert kvote og maksimalkvote. De fleste av fartøyene som deltok i 1. periode fisket fartøykvoten i Lofoten.

Fra tidligere å ha en garantert "helårskvote" opplevde spesielt sjarkflåten at fisket ble noe oppstykket og anså høstkvoten for liten til å ta løs nordover langs kysten.

Garnfiske etter pigghå utenfor Trøndelag har de senere år vært et viktig fiske for deler av flåten. Ustabil tilgjengelighet førte til at fangstkvantumet ble betydelig redusert i 1994. Fisket etter uer og sei var i perioder bra.

Et 30-talls lokale fartøyer deltok i krabbefisket. Ressursen er betydelig, men mottakskapasiteten/markedet regulerer deltakelsen. Fiskere nord i regionen mangler krabbemottak og flere båter må avstå fra deltakelse i krabbefisket grunnet begrensede leveringsmuligheter.

Igjen opplevde seinotflåten et år med vanskelige leveringsforhold og at utenlandske fabrikkskip ble satt inn for å lette avtaksvanskene.

Det tradisjonsrike Trondheimsfjordfisket etter sild sviktet for både not og garnbåter, og ble karakterisert som svært dårlig. Båter som deltok i sildefisket i Nordlandsfjordene gjorde imidlertid gode fangster.

4.5. FISKEFLÅTENS FANGST 1994 - KVANTUM OG VERDI.

Kilde: Fiskeridirektoratet.

4.5.1. Flåtens leveringer i egen kommune og utenfor kommunen - oppgitt i tonn.

Fiskeflåten registrert i kommune:	Leveringer i egen kommune Tonn (Antall fartøy)	Leveringer utenfor kommunen Tonn (Antall fartøy)	Leveringer totalt Tonn	
			1994	1993

Åfjord	ST-AA	56 (17)	380 (21)	436 (2.268)
Osen	ST-O	639 (41)	17.254 (25)	17.893 (15.294)
Roan	ST-R	244 (25)	5.519 (32)	5.763 (6.041)
Bjugn	ST-B	80 (15)	334 (15)	414 (383)
Ørland	ST-Ø	77 (13)	184 (11)	261 (330)
Rissa	ST-RS	52 (10)	1.184 (6)	1.236 (796)
Totalt		1.148 (121)	24.855 (110)	26.003 (25.112)

4.5.2. Fangstverdi 1993 - 1994 i mill.kroner.

Bruttofangst mill. kroner	1993	1994
Åfjord	4,6	2,6
Osen	30,5	37,7
Roan	12,8	13,0
Bjugn	2,3	2,5
Ørland	2,0	1,6
Rissa	2,2	3,4
Totalt	54,4	60,8

Fangstverdien for årene 1993 - 1994 fremkommer ihht. Fiskeridirektoratets foreløpige liste over flåtens leveringer i og utenfor egen kommune. Fangstverdien viser en økning på 6,4 mill. kr.

Flåten i Osen står for 62% av fangstverdien.

5. FISKEINDUSTRIEN/FOREDLINGSLEDDET.

5.1. FISKEMOTTAK/FOREDLINGSBEDRIFTER.

5.1.1. Antall bedrifter og produksjonsformer i 1994.

	Mottak m/ foredl.	Mottak u/ foredl.	Fiskemat kjøkken	olje-/ mel fabrikk	Foredl. skjell/ pigghude rskalldyr	Foredl. oppdrett fisk
Åfjord	1	1	-	-	2	-
Osen	1	-	-	-	-	-
Roan	1	-	-	-	1	-
Bjugn	1	-	-	1	1	2
Ørland	3	1	1	-	-	-
Rissa	1	-	-	-	1	1
Totalt	8	2	1	1	5	3

Fiskebedriftene på Fosen består av små og mellomstore anlegg som har spesialisert seg og driver noe ulik type foredling.

Råstoff fra havet er allsidig representert på foredlingskartet; kryddersild, lutefisk, tørrfisk, klippfisk, blåskjell, gratinerte kamskjell og lakseprodukter for å nevne noe.

Tilvekst.

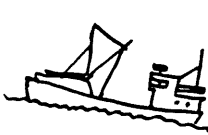
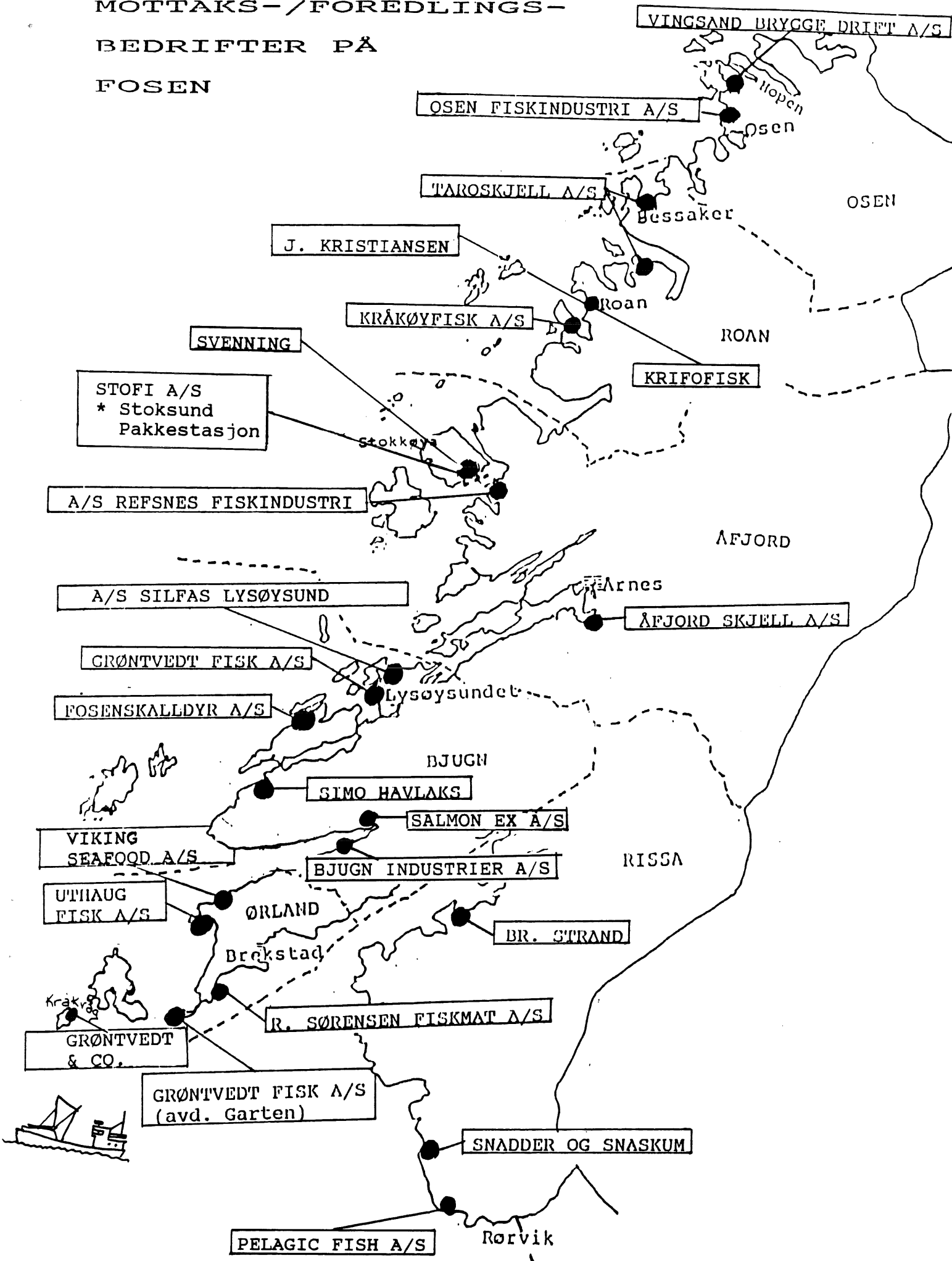
Et nytt mottaksanlegg for sild, sei o.l. ble etablert i nye lokaler på Rødberg i Rissa.

I Roan er det under oppføring to mindre produksjonsanlegg med basis i reker og gråfisk som råstoff.

For Osen Fiskeindustri AS ble det endelig avklart med ny etablering på Sandviksberget. Deler av den gamle produksjonshallen rives og erstattes med nybygg. Anlegget antas å stå produksjonsklart høsten 1995.

Mottaks-/Foredlingskartet på neste side viser anleggenes plassering i regionen.

MOTTAKS- / FOREDLINGS-
 BEDRIFTER PÅ
 FOSEN

5.1.2. Kort presentasjon av mottak-/foredlingsbedriftene som var i drift i 1994.

OSEN:

- * VINGSAND BRYGGE DRIFT A/S driver et mindre fiskemottak på Vingsand. Som eneste gråfiskmottak i kommunen, er mottaket svært viktig for hjemmeflåten.

ROAN:

- * KRÅKØYFISK A/S med to matfiskanlegg og sanitærslakteri er oppdrettsfisk i dag basisråstoffet for bedriften. Noe gråfiskmottak fra lokal flåte. 14 årsverk.
- * TAROSKJELL A/S har spesialisert seg på kamskjell - dyrking på bunnkultur og sanking av ville skjell. Råvare til eksport og foredlet sjømat til innenlandsmarkedet. 3-4 årsverk.

ÅFJORD:

- * A/S REFSNES FISKEINDUSTRI har lange tradisjoner innen tørrfisk-/klippfiskproduksjon. Fisken kjøpes fra banklinefartøy og alt produseres for eksport. Bedriften driver i tillegg matfiskoppdrett laks/ørret. 23 årsverk.
- * STOKSUND PAKKESTASJON mottar gråfisk for pakking/videresending til Trondheim.
- * SVENNING SEAFOOD A/S driver høsting, foredling og eksport av kråkeboller for det japanske og franske markedet. Eksporten i 1994 utgjorde ca. 50 tonn.
- * ÅFJORD SKJELL A/S driver dyrking og foredling av blåskjell. Virksomheten omfatter 3 årsverk.

BJUGN:

- * SILFAS LYSØYSUND er i dag eneste i sitt slag mellom Bodø og Ålesund. Produksjonen av mel og olje utgjorde 6870 tonn i 1994. Ansatte: 26.
- * FOSENSKALLDYR A/S i Vellersund har i en årrekke drevet krabbemottak, eksport av levende krabbe til Sverige samt nedlegging av krabbe i skjell hovedsakelig til innenlandsmarkedet. I sesongen sysselsettes et 30-talls personer ved anlegget.

- * GRØNTVEDT FISK A/S: Hovedanlegget i Lysøysundet kjøper råstoffet av ringnotsnurpere. 54.000 hl. sild ble mottatt i 1994. Produksjon av filet/kryddersild. Ca. 20 årsverk.
- * SALMON EX A/S har produksjonslokaler i Botngård. Bedriften driver foredling av laks - røkte snacks-produkter.
- * SIMO HAVLAKS A/S driver noe foredling av egenprodusert laks/ørret.

ØRLAND:

- * VIKING SEAFOOD A/S overtok i 1994 foredlingsanlegget på Uthaug. Virksomheten omfatter sanitærslakteri for oppdrettsfisk. Sysselsatte 19.
- * R. SØRENSEN FISKMAT A/S Hovedproduksjonen omfatter ass. fiskmat samt at det også omsettes en del andre produkter, røkt/saltet sild og lutefisk for andre produsenter i regionen.
- * GRØNTVEDT & CO. I 1993 ble det full drift ved silde-tilvirkningsanlegget på Kråkvåg. 25-30 ansatte er fullbeskjeftiget med filetering og produksjon av majetsild/kryddersild, m.m. Foretlet 2100 tonn.
- * UTHAUG FISK har basert seg på et mindre mottak og fiskeutsalg på Uthaug, hovedsakelig fersk og frossen vare over disk.
- * GRØNTVEDT FISK A/S I lokalene på Garten drives manuell skinning og vakumpakking av sild for hovedanlegget i Lysøysundet.
- * GRANDE FISKERUTE inkluderer fiskebil og anlegg med produksjon av mindre kvantum lutefisk.

RISSA:

- * SNADDER OG SNASKUM har siden 1980 drevet skalldyrvirksomhet og foredling, hovedsakelig blåskjell. 4 årsverk.
- * PELAGIC FISH A/S - ble etablert i Rødberg havn høsten 1994. Virksomheten omfatter mottak av gråfisk og sild.
- * BR. STRAND A/S driver noe foredling av egen oppdrettet laks/ørret.

5.2. ILANDFØRT RÅSTOFF TIL MOTTAK/FOREDLINGSANLEGG.

5.2.1. Oversikt over ilandført råstoffkvantum gråfisk/pelagisk fisk 1993 og 1994, samt førstehandsverdi i den enkelte kommune.

Kilde: Fiskeridirektoratet/salgslagene.

Kvantum er oppgitt i tonn vekt og verdien i 1000 kroner.

	GRÅFISK torsk, sei, lange, brosme m.m.				PELAGISK FISK sild, lodde, makrell, kolmule			
	1993		1994		1993		1994	
	Kvant.	Verdi	Kvant.	Verdi	Kvant.	Verdi	Kvant.	Verdi
ÅFJORD	1.895	17.686	2.360	22.020	-	-	-	-
OSEN	301	1.378	284	1.399	338	1.537	393	920
ROAN	476	1.632	324	1.839	11	27	-	-
BJUGN	6	31	10	61	57.322	29.870	18.686	14.039
ØRLAND	212	618	91	527	797	1.415	2.590	4.300
RISSA	5	41	9	53	-	-	193	302
TOTALT	2.980	22.370	3.078	25.899	58.468	32.849	21.862	19.561

5.2.2. Kommunevis oversikt over totalt ilandført kvantum tonn skalldyr, samt førstehandsverdi 1993 og 1994.

SKALLDYR KRABBE OG REKER				
	1994		1993	
	K. TONN	VERDI 1000 KR	K. TONN	VERDI 1000 KR
ÅFJORD	-	-	-	-
OSEN	7	213	6	185
ROAN	1	33	52	360
BJUGN	148	865	123	860
ØRLAND	1	15	2	26
RISSA	-	-	-	-
TOTALT	157	1.126	183	1.431

Tabell 5.2.1. og 5.2.2. viser ilandført fangst fra lokale og eksterne fartøyer. Totalt ble det i 1994 ilandført 25 tusen tonn til en førstehåndsverdi på 46,6 mill.kroner. Mens gråfikkvantommet har økt noe, har det vært en betydelig nedgang innen pelagisk fisk som skyldes svikt i tilførselen av vinterlodde til mel-/oljeindustrien.

Det må fremheves at tallene bygger på en foreløpig og ukorrigert fiskeristatistikk. Sannsynligvis skal tallene være noe høyere. Innhentede tall fra bedriftene direkte viser et noe høyere kvantum (sild) og en samlet førstehåndsverdi på nærmere 51. mill. kroner.

OMSETNINGSVERDIEN.

De fleste bedriftene på Fosen har høy foredlingsgrad. En foreløpig oversikt viser at bearbeidet/fiskeråstoff/foredlet vare av gråfisk, pelagisk fisk og skalldyr ble omsatt for 103 mill. kroner i 1994. (Ekskl. oppdrett).

5.3. KVANTUMSUTVIKLING.

5.3.1. Ilandført råstoffkvantum i tonn, samt førstehåndsverdien fra 1985-1994 Fosen totalt.

	GRÅFISK		PELAGISK FISK		SKALLDYR		TOTALT	
	Kvant.	Verdi	Kvant.	Verdi	Kvant.	Verdi	Kvant.	Verdi
1985	4127	19.286	29078	22.875	209	1.079	33414	43.240
1986	3362	25.941	31714	20.784	217	1.206	35293	47.831
1987	3303	27.949	21887	11.510	145	1.062	25335	40.521
1988	2193	16.981	11409	11.048	144	1.346	13746	29.375
1989	2131	17.345	29428	20.840	128	971	31687	39.156
1990	3100	21.819	19417	12.591	147	1.421	22664	35.831
1991	2998	24.887	36292	21.329	104	853	39394	47.069
1992	3083	23.669	62902	35.106	126	1.183	66111	59.958
1993	2980	22.370	58468	32.849	183	1.431	61631	56.650
1994	3078	25.899	21862	19.561	157	1.126	25097	46.586

6. HAVBRUK.

Syssetningen innen oppdrett/havbruk er beskrevet på side 12-13. Videre er bedrifter som driver noe foredling av laks/ørret kort presentert på side 22-23.

6.1. KLEKKERI- OG SETTEFISKANLEGG.

6.1.1. Kommunevis oversikt over settefiskanlegg, konsesjonsvolum og produksjon i 1994.

Opgitt i 1000 stk. settefisk

	Antall konsesjoner	Kons. volum	Produksjon	
			1993	1994
Åfjord	1	100	100	100
Osen	1	500	0	500
Roan	2	2.200	1.400	2.000
Bjugn	1	150	150	150
Ørland	0	0	0	0
Rissa	1	300	0	51
Totalt	6	3.050	1.650	2.801

Stadig flere settefiskkonsesjoner kommer i drift igjen. I 1994 var 6 settefiskanlegg i produksjon. To av anleggene kan betegnes som mindre.

1994 betegnes som et bra år med økt etterspørsel.

Total produksjon er oppgitt til 2.801.000 stk. settefisk. Smolt og yngel for 35,3 mill.kroner ble omsatt, noe som er en verdiøkning på 22% sammenlignet med forrige år.

Fosen har en stamfiskstasjon. Rognproduksjonen i 1994 var 13,2 mill. stk. til en verdi av 7,8 mill. kroner, mens det ble omsatt for 3,6 mill. kroner i 1993.

6.2. MATFISKANLEGG LAKS/ØRRET.

6.2.1. Kommunevis oversikt over anlegg og konsesjonsvolum i m³ 1989 - 1994.

	Antall	Konsesjonsvolum m ³			
		1989	1990	1991-1993	1994
Åfjord	3	24.000	32.000	36.000	36.000
Osen	4	32.000	36.000	48.000	48.000
Roan	5	40.000	60.000	60.000	60.000
Bjugn	5	40.000	56.000	56.000	56.000
Ørland	1	8.000	12.000	12.000	12.000
Rissa	1	8.000	8.000	8.000	12.000
Totalt	19	152.000	204.000	220.000	224.000

Etter at anlegget i Rissa fikk utvidet volumet fra 8.000 til 12.000 m³ i 1994 har 18 av 19 anlegg full konsesjonsstørrelse.

6.2.2. Matfiskproduksjon, omsetning og foredling.

Kommunevis oversikt over mengde fisk som ble utslaktet, sløyd vekt og førstehåndsverdi.

Kilde: Anleggene.

	1993		1994	
	Prod. tonn sløyd vekt	Omsetning (mill. kr.)	Prod. tonn sløyd vekt	Førstehånd (mill.kr.)
ÅFJORD	205	7	416	12,7
OSEN	170	6	50	1,5
ROAN	900	32	967	26,1
BJUGN	1290	46	1287	40,8
ØRLAND	0	0	60	2,1
RISSA	140	5	154	5,4
TOTALT	2705	96	2934	*) 88,6

*) Omsetningsverdien i 1994 er beregnet til 105 mill.kroner.

Produksjon og omsetning.

Tabell 6.2.2. viser den mengde fisk som er slaktet ut av anleggene i beretningsåret. Tallene for 1994 er oppgitt i sløyd vekt og førstehåndsverdien som refererer seg direkte til matfiskanleggenes produksjon.

Totalt sløyd vekt laks og ørret er i 1994 oppgitt til 2934 tonn, til en førstehåndsverdi av 88,6 mill. kroner. Dette er en økning på 8,5 % fra 1993 som den gang var betegnet som et rekordår.

Omsetningsverdien er foreløpig beregnet til 106 mill. kroner, dvs. de tall som de 5 slakteriene viser til og som refererer seg til utslakting fra distriktets matfiskanlegg. Eksempelvis har en ikke omsetningstall fra lakseslakteriet på Uthaug som slakter for en større region.

Oppdretterne betegner også 1994 som et svært godt produksjonsår. Dette skyldes flere faktorer; bedre anvendelse av lokaliteter, god kvalitet på settefisken, ingen spesielle sykdomsutbrudd og bedre avlusingsmetoder.

Med full drift i alle 19 anlegg forventes ytterligere økning i produksjonen framover.

Foredling.

Det ligger et stort potensiale på foredlingssiden, både for laks/ørret og skjell. Men det stilles krav til kunnskap om prosessene, kapital og ikke minst basis i markedet. Skjellnæringen har kommet godt igang med foredlingsprosessen, mens det innenfor laks/ørret er i en spe begynnelse. Som før sagt: "det handler om å skynde seg langsomt".

I 1994 ble det foredlet 40 tonn laks/ørret til en verdi av 2,2 mill.kroner. En av bedriftene arbeidet med produktutvikling og anlegget lå derfor til tider brakk.

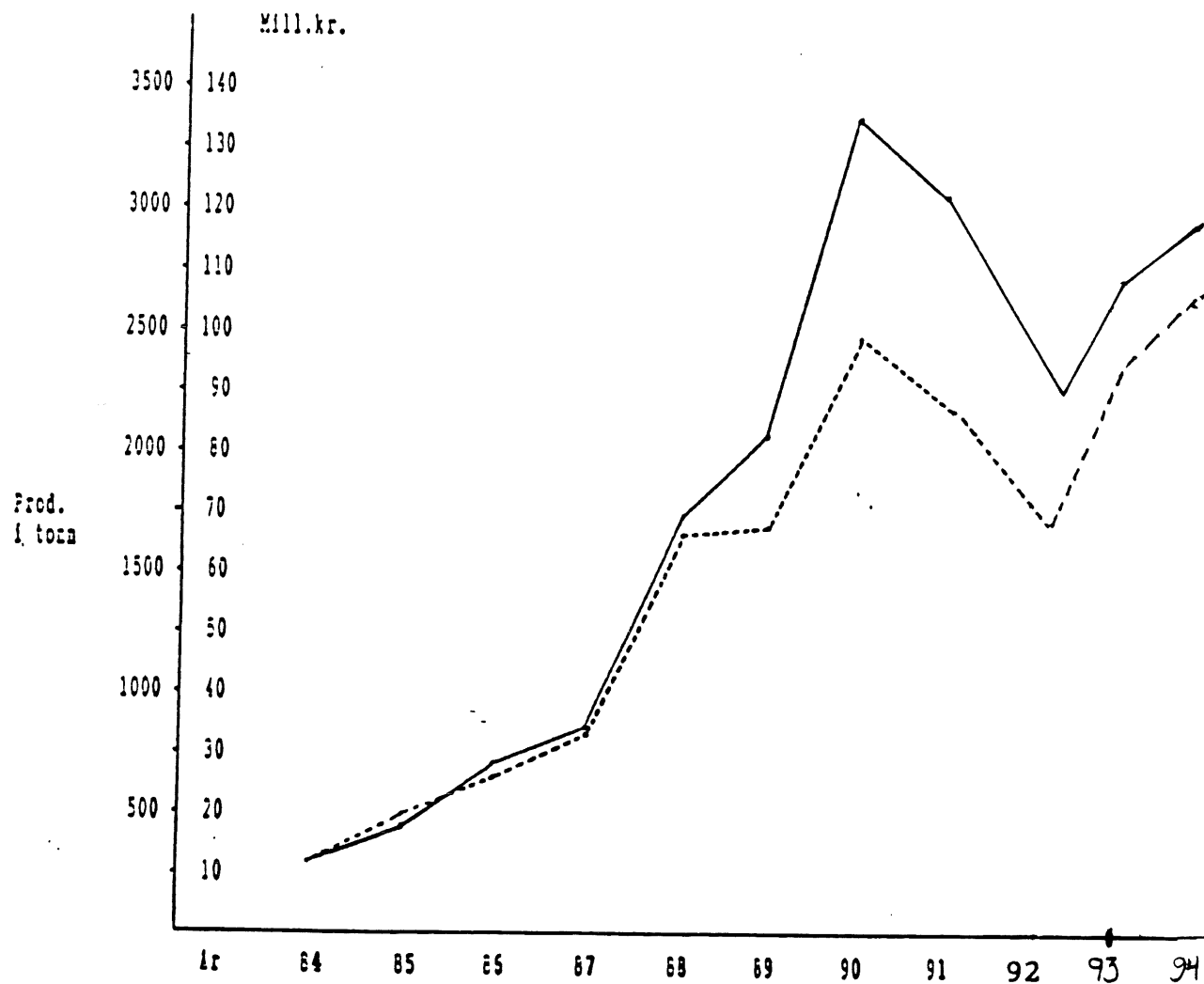
6.2.3. Helse og miljø.

Fra 1993 er det anvendt leppefisk til biologisk avlusing. Resultatene er svært positive. Størst effekt får en første året laksen står i sjøen. Laksen er da liten og maskestørrelsen på nøtene så små at de holder på leppefisken. En annen metode som betegnes som miljøvennlig er hydrogenperoksyd, som anvendes spesielt for andre års avlusing.

Andre faktorer som har bedret helse- og miljøstatus er:

- * vaksine mot furunkulose fikk et gjennombrudd i 1992/93
- * stor effekt av generasjonsadskillelse
- * alle lokalitetene har god vannutskifting
- * gode driftsrutiner

Figur: Matfisk laks/ørret. Produksjonsutvikling 1984 - 1994.

1984 - 1992

— prod. tonn rund vekt
 - - - - - førstehåndsverdien

Fra 1993

— Opereres med sløyd vekt og
 - - - - - omsetningsverdien.

6.3. SKJELLPRODUKSJON, FANGST OG MARINE ARTER.

6.3.1. Dyrking, fangsting og foredling.

Fosen er ledende region i Norge innenfor skjell. 4 bedrifter driver oppdrett, fangsting og foredling, mens 1 bedrift har kråkeboller som spesialitet. I 1994 var 16,1 årsverk direkte knyttet til disse virksomhetene.

Innenlandsmarkedet tar mesteparten av skjellproduktene. Kråkeboller blir hovedsakelig eksportert til Frankrike og Japan. Omsetningen økte fra 7,5 mill.kroner i 1993 til 7,7 mill.kroner i 1994.

Det etterspørres stadig mer av både fersk og foredlede sjøprodukter. Varmdampet blåskjell i lake er et hovedprodukt. Også har gratinert kamskjell vakt stor oppmerksomhet.

Flere mindre skjellanlegg er i emning og det forventes økt produksjon av skjell framover.

Tabellen viser oversikt over omsatt kvantum av kråkeboller og skjell.

	Kråke- boller (tonn)	Kamskj. (stk)	O-skj. (kg)	Blåskj. (tonn)	Østers (stk)	Hjerteskj. (kg)	Haneskj. (stk)
1989	11	11000	1800	80	6000	-	6000
1990	27	21200	1800	110	13200	700	6000
1991	100	53200	6200	240	5520	700	25000
1992	50	45500	13600	226	9650	1500	38500
1993	30	90000	12000	270	12500	4000	20000
1994	50	104000	15300	300	25300	6800	20000

6.3.2. Marine arter.

Innenfor marine arter var det 3 torskeoppdrettsanlegg i drift i 1994. Virksomheten baserer seg på oppføring av villfanget torsk. Lønnsomheten for denne type oppdrett er begrenset da torsk er lett tilgjengelig.

7. ANNEN VIRKSOMHET.

7.1. PROSJEKTER/PLANER FISKERI OG AKVAKULTUR.

*** STRUKTUR OG HANDLINGSPLAN FOR FISKEINDUSTRIEN PÅ FOSEN.**

Fiskerisjefen i Trøndelag tok initiativ til planen i 1992. Arbeidet har vært organisert som et samarbeidsprosjekt mellom Fiskerisjefen i Trøndelag og Fiskerikontoret i Åfjord. Planen, som ble ferdig utarbeidet og sendt ut til høring i 1994, inneholder forslag til tiltak som på kort og lengre sikt er ment å bidra til mer konkurransedyktig og rasjonelt mottaksapparat/fiskindustri.

*** LUR FOSEN.**

LUR står for Lite Utnyttede Ressurser fra havet. Prosjektet ble igangsatt i 1992 etter initiativ fra Fiskerisjefen i Trøndelag og er finansiert med støtte fra Åfjord kommune og Sør-Trøndelag fylke. Bakgrunnen for prosjektet er behovet for en forsterket innsats for kommersiell utnyttelse av lite utnyttede arter. For Fosen gjelder dette spesielt skjell, skalldyr og pigghuder.

Hensikten er å:

- * undersøke mulighetene for å utvikle lite utnyttede ressurser i Fosenområdet
- * vurdere organisering av et kommersielt senter på Fosen, hvor også FOU-aktiviteter og institusjoner trekkes inn.

*** KAMSKJELLPROSJEKTET.**

Prosjektet "bunnkultur kamskjell" har pågått på Bessaker (Roan) siden 1987, og er et samarbeid mellom bedriften Taroskjell A/S og Havforskningsinstituttet i Bergen. Med utgangspunkt i klekkeriet for kamskjell som er etablert ved Øygarden utenfor Bergen, er det satt igang et nasjonalt samarbeidsprosjekt hvor 6 fylkeskommuner er med. Det pågår nå et opplæringsprogram for etablerere mtp. bedriftsutvikling. Hovedmålet er over tid å gjøre kultivering av kamskjell til ny oppdrettsnæring i Norge.

*** AREALDELEN I KOMMUNEPLANEN SJØMRÅDENE. (KYSTSONEPLAN).**

Arbeidet med kartlegging av bruken av sjøområdene har pågått over flere år og er gått inn i kommuneplanens arealdel som omfatter både sjø- og landarealene.

Bjugn kommune var først ute og fikk godkjent sin arealplan i 1989, mens Osen, Roan og Ørland fikk sin arealplan vedtatt i 1994. Åfjord kommune igangsatte planarbeidet i 1994 og har som mål å få planen godkjent i 1995. Det samme gjelder Rissa kommune.

7.2. HAVNEANLEGG.

* Utbygging av fiskerihavneanlegg.

Prioritering 1992.

Sør-Trøndelag fiskeristyre foretok havnebefaringer høsten 1992 og på bakgrunn av en vurdering av eksisterende og nye krav, ble følgende prioriteringsliste vedtatt:

1. Nesvalen, Roan kommune (mudring)
2. Bessaker-området " (nytt anlegg)
3. Hammervågen, Frøya kommune
4. Vingsand, Osen " (molo)
5. Skjervøy, Osen " (molo)

Kombinert vei-/havneprosjekt: Hjertøy-Bogøy

Omprioritering 1994.

Kystverket avsto å gå inn i prosjektet på Nesvalen. Etter innkommet krav bl.a. fra Ørland kommune, vedtok fiskeristyret ny prioriteringsliste:

1. Bessaker-området
2. Uthaug, Ørland
3. Hammervågen,
4. Vingsand,
5. Sula, Frøya
6. Skjervøy,

Kombinert vei-/havneprosjekt: Hjertøy-Bogøy.

Kystverket har i 1994 kun arbeidet på anlegg som som på prioriteringslisten i 1989; forlengelse av moloen på Garten, samt avsluttende mudringsarbeider i Roan havn.

* Etablering av fiskerikaier og utbygging av mindre anlegg.

Det er behov for både oppjustering av eksisterende kaier og bygging av nye, samt utbedringer av moloer, mudringsbehov m.m. i flere av distriktets fiskerihavner. På bakgrunn av innmeldte krav fra kommunene, vedtok fiskeristyret i 1993 prioriteringsliste over etablering av fiskerikaier. Fosens plassering på fylkeslisten:

1. Strand havn, Osen kommune
3. Bessaker, Roan
4. Stokkøy, Åfjord
5. Uthaug, Ørland
8. Kråkøysundet, Roan
9. Nesvalen, "

I slike utbyggingssaker som kommer utenom den ordinære fiskerihavneutbyggingen er det kommunen som står som øker og byggherre. Det kan søkes Kystverket om 50% tilskudd. Forutsetningen er at det lokalt (kommunen) er interesse for utbygging. Av den grunn kan det lett bli endring på listen over utbygginger som søkes iverksatt.

7.3. KURS/SKOLER/KOMPETANSEUTVIKLING.

* Sikkerhetskurs for fiskere.

Fiskeryrket er risikofyllt og opplæring i sikkerhet er å investere i liv og helse. Det er satt frister for når alle manntallsførte fiskere skal ha gjennomført grunnleggende sikkerhetsopplæring. For blad B er fristen satt til 01.01.96.

2 ukeskurs ble arrangert i 1994: h.h.v. på Stokkøya og på Sandviksberget. 40 deltok. Arrangør er Sikkerhetsavdelinga ved Tromsø Maritime Skole i samarbeid lokalt med fiskerirettdeleren og fiskarlag.

* Yrkesorientering.

Årlig inviteres fiskerikontoret til yrkesorientering på ungdomsskoler i regionen. Hvilke muligheter og utfordringer som ligger innenfor fiskeri- og akvakulturnæringa synes generelt å være lite kjent blant kystens unge. Så langt mulig prioriteres skolebesøk for å informere elever som vurderer å gå veien om fiskerirelatert utdanning.

* Opplæringskontor for fiskeri og akvakultur.

Det ble i 1993 avholdt møter med Fiskerinæringas Felleskompetansestyre, utøvere og kommuner om etablering av et opplæringskontor som kan administrere lærlingeordningen innen fiskeindustri og akvakultur på Fosen. Så langt er det ikke funnet grunnlag for eget kontor, men dette kan bli mer aktuelt etter at fagbrevutdanning i fiske og fangst ble iverksatt fra 1994.

